

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Recollectio Spiritvalis

Masen, Jacob

Coloniae Agrippinae, 1691

Capvt III. De exercitio intellectus inter meditandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60213](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60213)

EXERCITIOR. SPIRITUAL. 7

hominem, cum Deo per intellectum, affectumque in contemplatione & amore Dei, ceterarumque rerum propter Deum, conjungit, & diversis affectibus circa Deum versantibus, ut gratiarum actione, admiratione, gaudio, gratulatione de tanta ipsius bonitate cæterisque perfectionibus, zelo animarum, & divinæ gloriæ, resignatione in voluntatem ipsius intimè unit; unde & *via unitiva* appellatur. Non tamen existimandum, quod hæc viæ affectusq; ita distinguantur, quasi non soleant permisceri, cum peccatum vitari sine virtutis studio non queat; & hoc peccator, non solum ex metu inferni, sed amore etiam Dei averfari possit, & merito debeat.

Unitiva.

CAPVT III.

De exercitio intellectus inter meditando.

Nunc de exercitio intellectus, sive discursu ex proposita materia formando, paucis agendum est. Certum est, moveri quemlibet inventis abs se rationibus argumentisque potius, quam ab aliis traditis; quod illa plerumque magis penetrentur, altiùsque animo insideant. Quare cum à Meditationum scriptoribus materia subjicitur, & indicantur tantum puncta:

Meditantes inventis magis, quam ductis scripto rationibus moverentur.

A 4

Ratio-

Rationes, & argumenta à meditantibus investiganda sunt, ne inveniendi opportunitas capacibus præripiatur; quibus proderit ad generales aliquos inventionis fontes recurrere, ut his meditatio ad fecundiorum discursum irrigetur.

*Quadam
igitur in-
ventionis
principia
his nota es-
se conve-
nit.*

Universè quid res sit, sive natura rei, tum e-
jus causa & effectus, proprietates; denique &
adiuncta, sive circumstantiæ expenduntur. Tum
hæc eadem, per contraria vel paria, testimonia,
leges, iudicia, & famam seu existimationem
latius diducuntur. Illa locos proprios; hæc
communes continent, quos his versibus in
mea Oratoria Palaestra complexus sum.

*Quid? per quæ? quale est? effecta, adjuncta-
que poscas.*

Contra, par, testes, leges, cum Iudice famã.

Sola adjuncta, quia magis in sensus notiti-
amque incurrunt, sufficere multis poterunt,
quæ vulgaris versus indicat.

*Ex adjun-
ctis, vulgò
notioribus.
res facile
diducitur.
Exerc. 2.
Hebd. 1.*

*Quis? quid? ubi? quibus auxilijs? cur?
quomodo? quando?*

Quibus illa etiam continentur, quæ D. IG-
NATIUS in via Purgativa adhibet, ut quo
fuerit persona peccans, quam vilis, cum tot aliis
hominibus, Angelis ipsoque Deo comparata.
quæ laesa per peccatum, quanta ejus sapientia,
bonitas, majestas, cum peccatoris abjectione
composita. quanta peccati foeditas, gravitasque
quomodo creaturæ ceteræ, ipsique Angeli tan-
tam

EXERCITIOR, SPIRITUAL. 9

tam Deo illatam injuriam non vindicârint, cum peccator adversus Deum tam protervè insurgeret. Sic & illa continentur, quæ in via Illuminativa spectanda exemplo tradit, ut *quis* sive quæ fuerit *persona* operans, *quid* dixerit, *quid* fecerit, vel quæ *verba* ipsius, quæ *opera* fuerint? Et vult, ut hæc Meditator cum sua *persona*, *verbis*, *operibus*que expensis ita componat; ut fructum ex iis percipiat. In via denique unitiva iisdem nos jubet considerandis insistere. Unde apparet, quod duo prima adjuncta *quis*, & *quid*, benè expensa præcipuam meditando copiam suggerant.

Exerc. 2.
H. bd. 2°

Exerc. 1.
Hebd. 4°

Quis enim *personas* designat, in quibus *se-* xus, *ætas*, *conditio*, *dignitas*, *officia*, *affectus*, *virtutes*, *scientiæ* & *vitia*, præsens etiam præteritus ac futurus status considerari possunt. Et hæc singula per locos communes, id est contraria, similia, testimonia, &c. magis illustrari.

Persona
& *res ge-*
sta impri-
mis juxta
suas pro-
prietates
expenden-
da sunt.

Quid, subjicit illa quæ quisque *dixit*, *fecit*, *omisit*, aut *perpeffus* est. Hoc est, *verba*, *opera*, *perpeffiones*, *omissiones*que; quò & *commoda* neglecta, & *damna* tolerata poterunt revocari; tum deinde *obligationes* ob accepta beneficia, vel munus susceptum, quibus quisque tenebatur facere, aut omittere. Ac postremo *motiva* seu *causa moventes* ex *necessitate*, *facilitate*, *in-* *cunditate*, *utilitate* ac *honestate* operis, quæ potuerunt impellere. Et hæc præcipuè cum jam *movenda* voluntas est, adhibentur.

Vbi, locum ejusque attributa consideranda spectat, ut privatimne an publicè, sacro an profano, alto an humili, &c. loco res facta sit?

Quibus auxiliis ostendit, quas ab aliis & se ipso ad rem perficiendam vires animi & corporis, quas opes, vel suas, vel alienas adhibuerit. Quid Deus, aut homines contulerint.

Cur, hoc est, quo fine aut intentione operantis (Nam finis intrinsecus operis ad causas spectat) seu quibus rationibus ad operandum inductus sit, & an honestum utili præposuerit, æterna caducis?

Quomodo, hoc est, quàm rectè, prudenter, commodè, fructuosè, honestè, celeriter, aut laudabiliter, vel contrariè iniquè, &c. rem egerit.

Quando, ad tempus ejusque attributa referatur; ut hieme an æstate? die an nocte? brevi an longo, pacis an belli tempore res acta sit?

Adjuncta ad rerum etiam naturam penetranda nos ducit.

Hæc illis, qui naturam rerum, ejusque proprietates, tum causas effectusque earum minus penetrant, servire ad discursum facile poterunt, cum adjuncta plerumque rebus ipsis notiora sint, & ad illarum naturam facilius penetrandam deducant. Videndum tamen imprimis est, ut discursus noster, qui de rebus fidei est, in sacris imprimis literis fundetur, intellectumque manifesta veritate convincat; ita enim facilius voluntas in obsequium affectumque trahetur, quò omnis noster discursus referendus est.

Ad

EXERCITIOR. SPIRITUAL. ii

Ad excitandum verò nonnunquam in frigidiore discursu animum, faciet, si expendat I. Quid aliis in malo pertinacibus, aut etiam amico hac in re consulenti suafurus, quibusque rationibus ad virtutis e. g. & honestatis curam inducturus esset. II. Quid in morte, atque ipso æternitatis felicitis aut infelicitis aditu se velit fecisse. III. Quam beati nunc sancti viri sint, & in æternum futuri sint, qui exiguo tempore, his superatis difficultatibus Deo serviêrunt; contra infelices illi, qui breviculæ voluptati æternam posthabuêre. IV. Quid Deus ipse ultro hujus vitæ calamitatibus, nostri gratiâ subiectus, fecerit ac perpeffus sit. Quamque stultum & vâcors sit, hoc nolle pro propria salute hominem, quod Deus homo præstitit pro aliena. V. Quot beneficia à Deo in te collata, & hoc saltem gratitudinis nomine exigant. VI. Quam gloriosum sit Deo amicum esse, atque agere quæ illi placeant; Christo verò dilecto ejus Filio, & hîc & in æternum esse quàm simillimum. Hæc aliâque ad excitandum universè discursum, affectumque facilius promovendum facere poterunt.

Pro affectis concitando juvat considerare.

1. Quid aliis suafurus sis.

2. Quid in morte factum velis.

3. Quam felices pii?

4. Quid fecerit Deus ipse.

5. Quot beneficiis provoceris.

6. Quantum boni Deo jungi.

